

A L A N G R A T Z

D-DAY

kluitman

Nur 284/W101901

Bisac YAF024100/YAF067000

© MMXIX Nederlandse editie: Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.

© MMXIX Tekst: Alan Gratz. *All rights reserved.*

© MMXIX Kaarten: Jim McMahon

Published by arrangement with Scholastic Inc., 557 Broadway, New York, USA.

Oorspronkelijke titel: *Allies*

Nederlandse vertaling: Carla Hazewindus

Omslagontwerp: Stephanie Yang

Belettering omslag: Mariska Cock

Opmaak binnenwerk: Studio L.E.O.

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie
in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

kluitman.nl

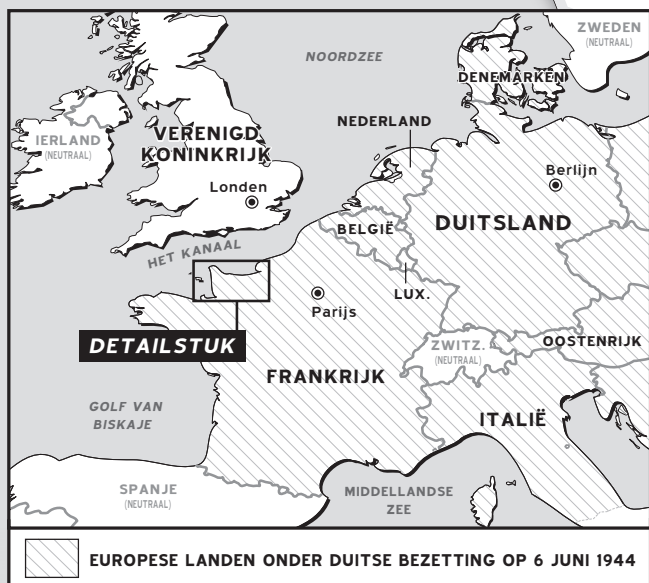
BIJ KONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLEVERANCIER

A black and white photograph of three parachutists descending from a cloudy sky. The parachutes are large and have a checkered pattern. The sky is filled with soft, white clouds. The text is centered in the upper half of the image.

*Voor mijn oude bondgenoot
Paul Harrill*

HET KANAAL

D-DAY

6 JUNI 1944

AMERIKAANSE
EERSTE LEGER

BRITSE
TWEEDE LEGER

Le Havre

OMAHA

GOLD

JUNO

SWORD

Badhokje van Monique

Bayeux

Hier landen
Dee, Sid,
Bill en Henry

Hier landt James

Varaville

Caen

Villers-
Bocage

Dorpje van Samira

Saint-Lô

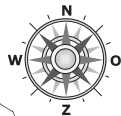
Touques

Dives

Odon

Orne

Vire

0 8 KM

M

A

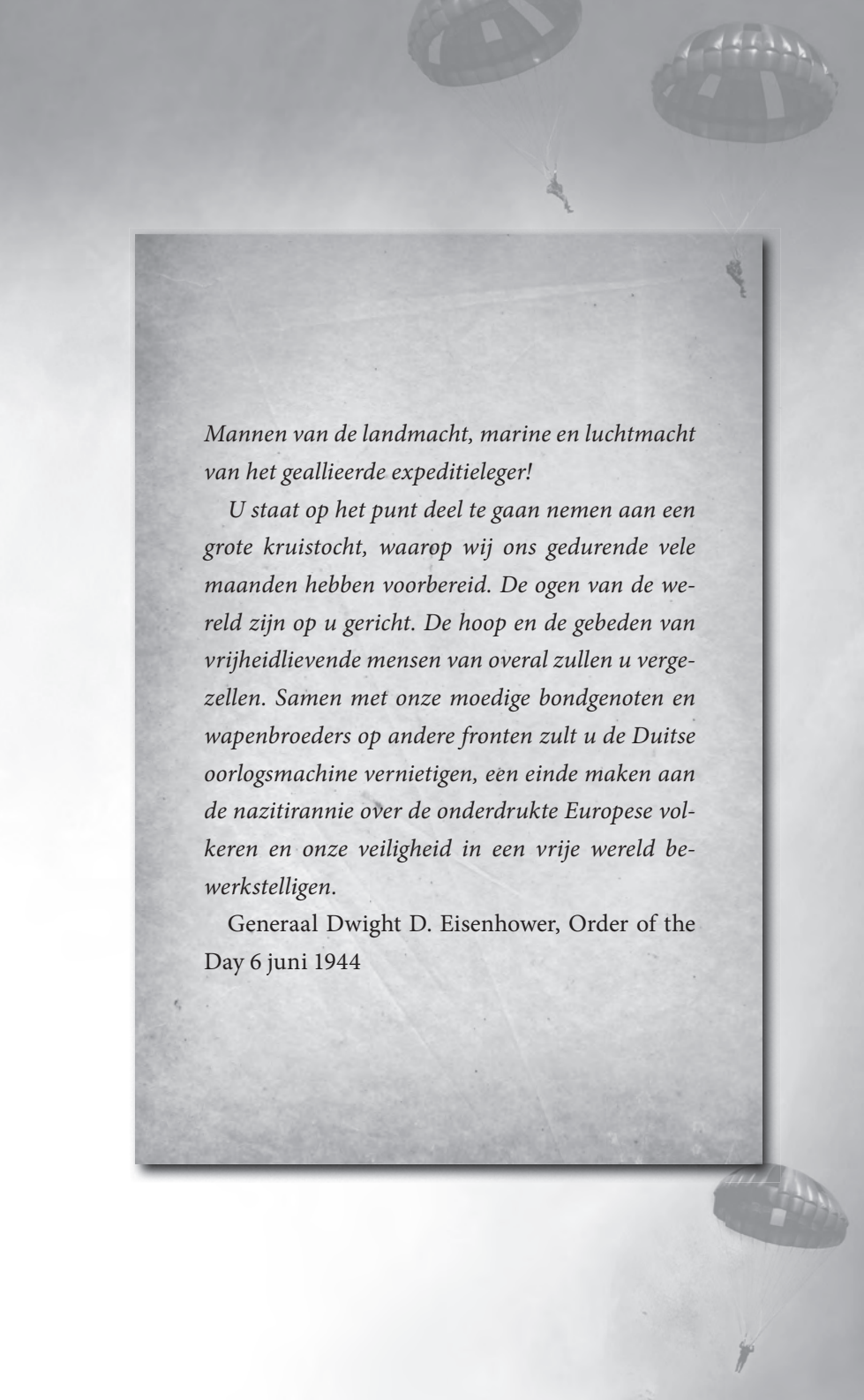
N

D

I

È

*Mannen van de landmacht, marine en luchtmacht
van het geallieerde expeditieleger!*

U staat op het punt deel te gaan nemen aan een grote kruistocht, waarop wij ons gedurende vele maanden hebben voorbereid. De ogen van de wereld zijn op u gericht. De hoop en de gebeden van vrijheidlievende mensen van overal zullen u vergezellen. Samen met onze moedige bondgenoten en wapenbroeders op andere fronten zult u de Duitse oorlogsmachine vernietigen, een einde maken aan de nazitirannie over de onderdrukte Europese volkeren en onze veiligheid in een vrije wereld bewerkstelligen.

Generaal Dwight D. Eisenhower, Order of the Day 6 juni 1944

OPERATIE NEPTUNUS

6 JUNI 1944

**VLAK VOOR ZONSOPGANG
IN HET KANAAL**

WE GAAN OP JACHT

DEE CARPENTERS VOET GLEED VAN DE NATTE LADDER; ZIJN MAAG schoot zo ongeveer naar zijn keel. Hij zocht houvast, maar het gewicht van zijn bekapping plus het geweer trok hem naar beneden. Een gapende leegte opende zich tussen het enorme transportschip dat hij verliet en de kleine motorboot waar hij in moest klimmen. Dee dreigde als een baksteen in het koude zwarte water van het Kanaal te vallen.

Een hand schoot uit, greep zijn rugzak en met een doffe bons slingerde Dee tegen de zijkant van het schip.

‘Hou je vast!’ riep zijn vriend Sid Jacobstein.

Met trillende, bijna bevroren handen graaide Dee om zich heen totdat hij de zijkant van de ladder te pakken had.

‘Trek je knieën op!’ zei Sid. Dee trok net op tijd zijn voeten op, anders waren ze verpletterd door de motorboot, die met veel kabaal tegen het transportschip ramde.

Dee haalde even diep adem en sloot opgelucht zijn ogen.

‘Jemig, Dee. Je had jezelf bijna om zeep geholpen. Dan hadden de Duitsers het niet hoeven doen,’ zei Sid.

Sid had onder Dee aan de ladder gestaan, maar nu waren ze op ooghoogte. Met zijn vrije hand pakte Dee Sid bij de schouder.

‘Bedankt, Sid,’ zei hij, nog nahijgend. ‘Ik sta bij je in het krijt.’

‘Soldaat Carpenter! Soldaat Jacobstein! Stelletje uilskuikens, zijn

jullie uitgespeeld? We moeten die boot in!’ riep sergeant Taylor van boven.

Dee en Sid hielpen elkaar in de boot te komen. Ze gingen halverwege de achtersteven zitten, tussen een rijtje andere soldaten met olijfgroene jacks en groene ijzeren helmen.

Dee en Sid droegen hetzelfde uniform, maar verder leken ze van geen kant op elkaar. Dee was zestien, en hij leek nog jonger. Hij had stakerige armen en benen en hij was bang dat hij er in zijn grote groene legerbroek uitzag als een kind dat soldaatje speelde. Sid was slechts een jaar ouder, maar hij was een meter vijfnegentig lang en had de lichaamsbouw van Hank Greenberg, de grote linksvelder van de Detroit Tigers. Hij had Dee in de vorm van een pretzel kunnen buigen, als hij had gewild. Sid had een langwerpige gezicht, krullend bruin haar, een gebruide huid en baardstoppeltjes op zijn wangen. Dee had blond haar, een bleke huid en zou nog geen snorretje kunnen laten staan als zijn leven ervan afhing.

Sid en Dee waren meteen vrienden geworden omdat ze allebei een hekel hadden aan de New York Yankees. Sid was een fan van de Dodgers, en Dee was een trouwe aanhanger van de Philadelphia Athletics, het honkbalteam uit zijn woonplaats.

‘Zodra de oorlog voorbij is, zitten de Dodgers weer bij de World Series. Let maar op,’ zei Sid. Hier hadden ze het al over gehad toen ze nog op het troepentransportschip zaten, en Sid ging er gewoon op door. ‘Vorig jaar hadden ze gewoon een slecht seizoen. De helft van het team heeft zich aangemeld bij het leger.’

Een soldaat in de buurt ving het laatste deel van het gesprek op. ‘Wat klets je nou,’ zei hij. ‘De Yankees moeten net zo veel spelers missen – inclusief Joe DiMaggio – en die zijn kampioen geworden én ze hebben de World Series gewonnen!’

Dee snapte niet dat Sid en andere soldaten nu aan honkbal konden denken. Dat ze überhaupt aan iets anders konden denken dan

aan de doem die hun te wachten stond. Bijna verloor hij zijn evenwicht op het ijzeren dek van de wild schommelende boot. Sid pakte hem vast om te voorkomen dat hij viel.

Dit was dus een van de befaamde Higginsboten waar Dee al over had gehoord, maar het vaartuig zag er totaal niet indrukwekkend uit. Eigenlijk was het een soort ijzeren badkuip met aan de achterkant een motor en aan de voorkant een grote laadklep. Maar Dee wist dat de platte bodem de boot zo bijzonder maakte. Deze boot kon helemaal tot op het strand komen. Nadat de laadklep was gezakt, gingen de veertig opvarenden aan land en voer de boot direct terug om een nieuwe lading soldaten op te halen.

Deze Higginsboot bracht Dee en Sid en de overige leden van hun peloton naar Omaha Beach in Normandië, Frankrijk.

De invasie van de geallieerden in Europa stond op het punt te beginnen.

Toen de oorlog vijf jaar geleden uitbrak, was nazi-Duitsland als een wals over Europa gegaan. Eerst waren de Duitsers Polen binnengevallen, en daarna Nederland, België en Frankrijk. De landkaart die in het geschiedenislokaal van Dees middelbare school in Philadelphia hing, klopte voor geen meter meer. In plaats van landen met allemaal verschillende kleuren was er nu nog maar één grote rode vlek – Duitsland – die alles bedekte. En als de gestoorde Duitse leider Adolf Hitler en zijn leger hun zin kregen, zou die rode vlek alleen nog maar groter worden, net zo lang tot de hele wereld rood zag.

Tenzij Dee en zijn maten dat tegen wisten te houden.

Dee kon niet over de hoge zijkant van de boot kijken, maar hij wist dat hier heel veel schepen lagen. Afgelopen nacht had hij gezien dat ze zich verzamelden op een plek die de Britse soldaten op zijn transportschip ‘Piccadilly Circus’ hadden gedoopt, naar een beroemd verkeersplein in Londen. Honderden schepen. Duizenden.

Transportschepen. Torpedojagers. Oorlogsschepen zo hoog als wolkenkrabbers. Mijnenvegers zochten de zee af naar Duitse mijnen. En nog veel meer schepen waarvan Dee niet precies kon zien wat voor functie ze hadden, kwamen langs. Hun lichtjes hadden geschitterd als sterren aan de hemel.

Terwijl de schepen zich op Piccadilly Circus verzamelden, stonden Dee en Sid op het bovendeck toen plotseling een Schotse soldaat aan boord van een Brits schip 'The Road to the Isles' op zijn doedelzak begon te spelen. De doedelzakspeler kreeg applaus en er werd gelachen door alle andere soldaten die op transport wachtten. Op Dees schip kwamen soldaten van benedendeks naar boven om te luisteren. De bemanning van een Amerikaans oorlogsschip liet dit niet op zich zitten, en even later klonk bij hen 'God Bless America' uit de luidsprekers. Dee, Sid en de jongens om hen heen begonnen te joelen. Op een Frans schip werd de 'Marseillaise' gespeeld, het volkslied van hun door de Duitsers bezette land dat ze nu gingen bevrijden. Dee kreeg er kippenvel van. Matrozen van een Canadees schip deden mee met 'O Canada', en een aantal Australische soldaten zong 'Waltzing Matilda'. Er werden nog veel meer liederen gezongen, ook door Polen, Noren en Nederlanders. Zo veel dat Dee ze niet allemaal kon onderscheiden.

Een Engels schip eindigde met een opname van het kinderliedje 'A-Hunting We Will Go' – We gaan op jacht – en kreeg de grootste bijval van iedereen.

Maar nu juichte niemand, en niemand zong. Sid had het zelfs niet meer over honkbal. Niemand zei een woord terwijl de laatste soldaten van hun peloton vanaf het transportschip in de Higginsboot stapten. Het was nog donker en ze konden Frankrijk niet zien liggen; ze wisten ook niet hoe ver ze nog van het strand verwijderd waren. Plotseling was iedereen doordrongen van het kille, harde feit dat het nu eindelijk zou gebeuren. Na maanden van training,

maandenlang plannen en maandenlang wachten zouden Dee en Sid en alle anderen – meer dan honderdvijftigduizend soldaten – overgeleverd worden aan de kaken van de dood.

Het was D-day. De belangrijkste dag van de Tweede Wereldoorlog. Misschien wel de belangrijkste dag in de geschiedenis van de mensheid. De rillingen liepen over Dees rug als hij daaraan dacht. Alles hing van deze dag af.

Als ze dit niet tot een goed einde brachten, zou de wereld nooit meer dezelfde zijn.

Dit besef drukte zwaar op de schouders van Dee en de andere soldaten. Het doffe gebonk van de kleine boot tegen de romp van het transportschip klonk als een kerkklok die hun dood aankondigde.

‘Er wordt gefluisterd dat een kwart of misschien wel de helft van ons niet levend van dat strand af zal komen,’ zei Sid.

Dee kreeg een knoop in zijn maag. Dit soort dingen hadden ze allemaal gehoord. Ze wisten dat wanneer ze op het strand landden, ze door het Duitse leger zouden worden opgewacht met machinegeweren, mortieren en mijnen. Dee keek om zich heen. Zelfs de veteranen onder hen – jonge mannen van in de twintig die in Algerije, Italië en op andere plekken hadden gevochten – waren stil en verdiept in het soort eenzame gedachten die door iemand heen gaan als hij de dood in de ogen kijkt.

Een man achter Sid gaf hem een zetje. ‘Nu ben je niet meer zo’n stoere kerel, hè Jid?’ zei hij schamper.

Dee voelde dat Sid naast hem verstrakte. Jid was een scheldwoord voor Jood en Sid was de enige Jood in het peloton. En omdat Jid ook nog rijmde op Sid, was dit al vanaf het trainingskamp zijn bijnaam.

‘Je zou toch verwachten dat hij wel blij zou zijn,’ zei een andere soldaat. ‘Hij heeft het er altijd over dat hij de moffen te grazen wil nemen.’ Veel soldaten hadden het over ‘moffen’ als ze Duitsers bedoelden. ‘Maar Sid de Jid is net zo bang als wij allemaal.’

Vanaf het moment dat Sid in het trainingskamp aankwam, had hij het alleen maar over de Dodgers en over het vermoorden van Duitsers. Heel veel soldaten in het kamp waren daar omdat ze in dienst moesten; de vrijwilligers hadden zich aangemeld uit vaderlandsliefde, voor de eer of vanwege hun behoefte aan een vaste baan. Maar Dee wist dat de oorlog voor Sid nog een andere betekenis had. De nazi's waren nu al jarenlang bezig om de Joden in Europa bij elkaar te drijven. Ze namen al hun bezittingen af en ze behandelden hen als beesten.

Sid wilde wraak nemen.

Dee draaide zich om naar de soldaten die Sid zaten te treiteren. 'Laat hem met rust,' zei hij.

De ene soldaat lachte. 'Die Jid kan niet eens voor zichzelf opkomen!'

Dee zag dat Sid zijn vuisten balde. Hij was een halve kop groter dan de beide soldaten en ook vijftientig kilo zwaarder, maar hij hield zich in. Sid en Dee wisten allebei wat er gebeurde wanneer een Joodse jongen iemand op zijn bek sloeg omdat hij hem had beledigd. Ze hadden dat al zo vaak meegemaakt tijdens de basistraining. Een Jood kreeg altijd de schuld.

'Dat bewaar ik voor de moffen, eikel,' zei Sid. 'De eerste de beste Duitser die ik zie, gaat eraan en daarna neem ik elke mof van Normandië tot Berlijn te grazen.'

De twee soldaten schudden hun hoofd en keken weg. Sid knikte naar Dee om hem te bedanken dat hij voor hem in de bres was gesprongen, maar Dee voelde zich hier niet beter door. Integendeel, hij voelde zich alleen maar ellendiger.

Sid was Dees beste vriend in het leger. Zijn enige vriend. Ze wisten bijna alles van elkaar, behalve dat ene, gigantische ding dat Dee voor Sid en de andere jongens in het peloton verborgen had gehouden.

Iedereen noemde hem Dee omdat dit de eerste letter was van zijn naam op zijn naamplaatje: D. Carpenter. Douglas Carpenter. Maar wat Sid en alle anderen niet wisten, was dat Douglas Carpenter niet Dees echte naam was.

Zijn echte naam was Dietrich Zimmermann, en hij was Duits.

NACHT EN NEVEL

DE LAATSTE SOLDATEN WAREN IN DE HIGGINSBOOT GEKLOMMEN

en de motor werd gestart.

‘Ziezo, onderknuppels!’ schreeuwde sergeant Taylor die voor in de boot zat. Hij moest moeite doen om boven het lawaai van de motor uit te komen. ‘Daar gaan we!’

Dee deed zijn ogen dicht toen de boot van het transportschip wegvoer, en hij dacht terug aan de dag die het begin vormde van de reis naar dit moment.

Het was de zomer van 1943. De Philadelphia Athletics stonden zesentwintig wedstrijden achter op de Yankees. De Japanners hadden ongeveer twee jaar daarvoor Pearl Harbor gebombardeerd en niet lang daarna verklaarde Duitsland de Verenigde Staten de oorlog. De Amerikanen bereidden zich voor op de strijd. Op de scheepswerf van Philadelphia werden oorlogsschepen gebouwd, Groucho Marx riep via de radio iedereen op om oorlogsaandelen te kopen, en Dietrich Zimmermann stond op het punt Douglas Carpenter te worden.

Dee zat in een gammele stoel in het kantoor van een rekruteringsofficier in Philadelphia. Hij was zo zenuwachtig dat hij bijna moest overgeven. Buiten was het meer dan 32 graden en de rammelende ventilator blies alleen nog maar warme lucht door het vertrek. Het zweet liep over Dees rug. Aan de muur hing een poster met een